

АНАЛИТИКАЛЫҚ АНЫҚТАМА

**«Ұлытау облысының мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауы басқармасы»
мемлекеттік мекемесінің қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне
жүргізілген ішкі талдау нәтижелері бойынша**

Жезқазған қ., Омаров көшесі, 7

«24» маусым 2026 жыл

Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 8-бабы 5-тармағына, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) 2022 жылғы 30 желтоқсандағы №488 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес «Ұлытау облысы әкімдігінің мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» ММ-де сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау объектісі «Ұлытау облысы әкімдігінің мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» ММ-нің қызметі болып табылады.

Мемлекеттік мекеменің қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу мақсатында «Ұлытау облысы әкімдігінің мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» ММ басшысының 2026 жылғы 10 наурыздағы №8-нқ бұйрығымен жұмыс тобы құрылды, оның құрамына:

Ишанбаева Женискуль Абжалиевна – лицензиялау және аттестаттау бөлімінің басшысы;

Тимофей Даурен Өтжанұлы – мемлекеттік сәулет-құрылыс инспекциясы бөлімінің басшысы;

Әлирахманова Гүлнұр Ахметсапарқызы – заңгер енгізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2022 жылғы 30 желтоқсандағы №488 бұйрығымен бекітілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес жүргізілді.

1. Талдау жүргізудің мақсаттары мен міндеттері

Талдаудың мақсаты «Ұлытау облысы әкімдігінің мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне қарсы іс-қимыл жасау және оларды жою жөніндегі шараларды қабылдау болып табылады.

Талдаудың міндеті сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал ететін жағдайлар мен себептерді анықтау және олардың «Ұлытау облысы әкімдігінің мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» қызметіндегі салдарын жою болып табылады.

2. Талдау барысында пайдаланылған ақпарат көздері

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу қағидаларының 15-тармағына сәйкес сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу үшін ақпарат көздері мыналар болып табылады:

- 1) талдау объектісінің қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілер және ішкі құжаттар;
- 2) ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметтегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері;
- 3) талдау объектісіне қатысты жеке және заңды тұлғалардың өтініштері;
- 4) талдау объектісіне қатысты мемлекеттік органдар бұрын жүргізген тексерулердің нәтижелері;
- 5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы және қоғамдық мониторинг нәтижелері;
- 6) бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар;
- 7) құқық қорғау органдарының, үкіметтік емес ұйымдардың және азаматтардың мәліметтері;
- 8) сот практикасын талдау;
- 9) бақылау және рұқсат беру функцияларын іске асыру;
- 10) Қазақстан Республикасының заңнамасымен берілуіне тыйым салынбаған өзге де мәліметтер.

I. Нормативтік құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері

Басқарма қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ Басқарманың қызметіне сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізді, оның нәтижелері бойынша 3 сыбайлас жемқорлық тәуекелі анықталды.

1. (2025 жылдан ауысқан тәуекел)

Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 шілдедегі «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңының 68-бабының 12-тармағына сәйкес құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіруді бастамас бұрын тапсырыс беруші «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіру жөніндегі қызметті бастағаны туралы мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауын жүзеге асыратын органдарға хабарлауға міндетті.

Бұл жағдайда 68-баптың 12-тармағында тапсырыс берушінің құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіру жөніндегі қызметті бастағаны туралы мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауын жүзеге асыратын органға хабарлама жіберу міндеті көзделген.

Яғни, осы тармақта хабарламаны құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіру басталғанға дейін жіберу мерзімі белгіленген.

Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 172-бабына және Қазақстан Республикасының «Құқықтық актілер туралы» Заңының (бұдан әрі – Заң) 14-бабына сәйкес заңнамада белгіленген мерзім күнтізбелік күнмен немесе міндетті түрде басталуға тиіс оқиғаға сілтемемен айқындалады.

Заңның 11-бабының 1-тармағына сәйкес, егер нормативтік құқықтық актілердің өзінде немесе оларды қолданысқа енгізу туралы актілерде өзгеше көзделмесе, барлық нормативтік құқықтық актілердің тікелей қолданысы болады.

Осылайша, ӘҚБтК-нің 463-бабында тіркеу, рұқсат алу, хабарлама жіберу міндетті болған жағдайларда хабарлама жібермеу әрекет құрамы айқындалған, бұл әкімшілік жауаптылыққа тартуға негіз болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері (құқықтық актілер мен ішкі құжаттар ережелерінің қайшылығы):

Сонымен бірге, ӘҚБтК-нің 62-бабында белгіленген әкімшілік құқық бұзушылық жасалған күннен бастап екі ай өткеннен кейін құқық бұзушылық анықталған жағдайда тұлға әкімшілік жауаптылыққа тартылмайды. Яғни заңнамада көзделген міндетті белгіленген мерзімде орындамау осы мерзім басталған сәттен бастап есептеледі және құқық бұзушылықтың жалғаспалы сипатта еместігін көрсетеді.

Яғни құрылысқа тапсырыс беруші **хабарлама жібермей**, ӘҚБтК-нің Ерекше бөлігінде әкімшілік жауаптылық көзделген **құқыққа қайшы, кінәлі әрекетсіздік жасағанына қарамастан**, Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 шілдедегі «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңының 68-бабы 12-тармағының талаптарына байланысты әкімшілік жауаптылықтан жалтарады.

Жою жөніндегі ұсынымдар:

Қазақстан Республикасының Өнеркәсіп және құрылыс министрлігіне Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 шілдедегі «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңының 68-бабының 12-тармағына өзгерістер енгізу туралы ұсыныс жолдау және оның бірінші бөлігін мынадай редакцияда жазу:

«Құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіру үшін тапсырыс беруші құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіру жөніндегі қызметті бастағаны туралы мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауын жүзеге асыратын органдарға «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен хабарлауға міндетті».

2.

Кәсіпкерлік кодекстің 144-бабының 4-тармағына сәйкес, осы баптың 5-тармағының 3), 4), 7) және 8) тармақшаларында, осы баптың 8, 9 және 10-тармақтарында көзделген жағдайларды қоспағанда, бақылау және қадағалау органы жоспардан тыс тексеру жүргізу басталғанға дейін кемінде бір тәулік бұрын бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) тексеру жүргізудің басталғаны туралы, бақылау және қадағалау субъектісін (объектісін) тексеру нысанасын көрсете отырып хабарлауға міндетті.

Сонымен бірге іс жүзінде бақылау және қадағалау субъектісі орналасқан (тіркелген) жерінде болмаған, пошта корреспонденциясын алмаған немесе электрондық поштасының өзекті мекенжайын ұсынбаған жағдайлар кездеседі.

Аталған мән-жайлар мемлекеттік бақылау рәсімдерін созбалаңға салу тәуекелін туындатады және тексеру субъектісін тиісінше хабардар етуге қатысты даулы жағдайларға әкелуі мүмкін.

Хабарлау тетігінің тиімділігін арттыру және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту мақсатында тапсырыс хатпен немесе электрондық пошта арқылы жіберілетін хабарламамен қатар мемлекеттік ақпараттық жүйелерде көрсетілген бақылау және қадағалау субъектісінің абоненттік нөміріне SMS-хабарлама сервисі арқылы жіберілген хабарламаны тиісті хабарлау тәсілі ретінде тану орынды деп есептеледі.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелін жою жөніндегі ұсыным:

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігіне бақылау және қадағалау субъектілерін хабардар ету тәсілдерін кеңейту, жоспардан тыс тексеру жүргізудің басталғаны туралы тиісті хабарлау тәсілдерінің тізбесіне SMS-хабарламаны енгізу бөлігінде Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныс жолдау.

II. Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметтегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері

2.1. Мемлекеттік қызметтер көрсету

Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметке байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

2.2. Кадр саясаты

Персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы

Мемлекеттік қызметшілердің штат саны 9 бірлікті құрайды, 3 бос лауазым бар.

Кадрлардың ауысуы. Басқармада 2025 жылдың II тоқсанынан 2026 жылдың I тоқсанына дейін 2 қызметкер өз еркімен жұмыстан босатылған, теріс себептер бойынша жұмыстан босатылғандар жоқ.

Әкімшілік мемлекеттік лауазымға орналасу мемлекеттік қызмет туралы заңнама нормаларына сәйкес конкурстық негізде жүзеге асырылады. Барлық мемлекеттік қызметшілер атқаратын лауазымдарына қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келеді.

Тәртіптік практика

2025 жылдың II тоқсанынан 2026 жылдың I тоқсанына дейін еңбек тәртібін бұзу және мемлекеттік қызметте болуға байланысты шектеулерді бұзу фактілері тіркелген жоқ.

Бұрын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау фактілері, мүдделер қақтығысы фактілері тіркелген жоқ. Кадрлардың жиі ауысуы анықталған жоқ, кадрлардың ауысуы негізінен қызметкерлердің басқа мемлекеттік лауазымға ауысуымен байланысты.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тәртіптік жауапкершілікке тартылған Басқарма қызметшілері жоқ.

Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің Әдеп кодексі (мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп қағидалары) және еңбек тәртібі қызметкерлер тарапынан бұзылған жоқ.

Қызметкерлер сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдаған.

Бұқаралық ақпарат құралдарында қызметкерлерге қатысты жағымсыз ақпарат жарияланған жоқ.

Мүдделер қақтығысы

Қызметкерлердің қызметінде мүдделер қақтығысы, бұзушылықтар анықталған жоқ.

Қаржы-шаруашылық қызметтегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Қаржы-шаруашылық қызметке байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

2.3. Процестерді цифрландыру. Құжат айналымы

Құжаттаманы есепке алу

Қызметті жүзеге асыру барысында Басқарма келесі бағдарламалық қамтамасыз етулер мен ақпараттық жүйелерді пайдаланады: ОДО, ИПГО, ИИС ЦОН, Eotinish, Ашық бюджеттер, Ашық деректер, «Е-Қызмет», «ЕРАП», «Е-Qurylys».

Пайдаланылатын ақпараттық жүйелер мемлекеттік орган қызметінің барлық бағыттарын қамтиды, деректерді уақтылы және тиімді анықтауға, тіркеуге және алмасуға мүмкіндік береді. Персоналды басқару, бухгалтерия және іс жүргізу қызметін автоматтандыру мемлекеттік органдарда созбалаңдықты, бюрократияны және жүктемені болдырмауға мүмкіндік береді.

2.4. Ақпараттың ашықтығын қамтамасыз ету

Басқарма туралы ақпарат ресми интернет-ресурста және Instagram әлеуметтік желісінде орналастырылады.

2.5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы және қоғамдық мониторинг нәтижелері

Талданатын кезеңде Басқармаға қатысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы және қоғамдық мониторинг жүргізілген жоқ.

2.6. Бақылау және рұқсат беру функцияларын іске асыру

2025 жылдың II жартыжылдығынан 2026 жылдың I жартыжылдығына дейін Басқарма ГАСК тарапынан 53 жоспардан тыс тексеру жүргізіліп, нәтижелері бойынша 29 әкімшілік іс жүргізу қозғалды.

Құрылыс-монтаждау жұмыстарын бастау туралы 799 хабарлама қабылданды.

2.7. Қадағалау органдары жүргізген тексерулердің нәтижелері туралы мәліметтер

Қадағалау органдары тексеру жүргізген жоқ.

2.8. Фискалдық органдар жүргізген тексерулердің нәтижелері туралы мәліметтер

Фискалдық органдар тексеру жүргізген жоқ.

2.9. Құқық қорғау органдарының, үкіметтік емес ұйымдардың және азаматтардың мәліметтері

Құқық қорғау органдарынан, сондай-ақ үкіметтік емес ұйымдардың өкілдерінен және азаматтардан талдау объектісінің уәкілетті тұлғаларының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары фактілері туралы ақпарат түскен жоқ.

2.10. БАҚ және өзге де ақпарат көздерінің мониторингі

Бұқаралық ақпарат құралдарының, әлеуметтік желілердің және басқа да интернет-ресурстардың мониторингі деректеріне сәйкес талдау объектісінің уәкілетті тұлғалары тарапынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары фактілері туралы жарияланымдар анықталған жоқ.

Қорытынды

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жүргізілген ішкі талдау қорытындысы бойынша 3 сыбайлас жемқорлық тәуекелі анықталып, олар бойынша 3 ұсыным берілді:

1. Әкімшілік құқық бұзушылық жасалған күннен бастап Қазақстан Республикасының ӘҚБтК-нің 62-бабында белгіленген екі ай өткеннен кейін құқық бұзушылық анықталған жағдайда тұлға әкімшілік жауаптылыққа тартылмайды. Яғни заңнамада көзделген міндетті белгіленген мерзімде орындамау осы мерзім басталған сәттен бастап есептеледі және құқық бұзушылықтың жалғаспалы сипатта еместігін көрсетеді.

Яғни құрылысқа тапсырыс беруші хабарлама жібермей, ӘҚБтК-нің Ерекше бөлігінде әкімшілік жауаптылық көзделген құқыққа қайшы, кінәлі әрекетсіздік жасағанына қарамастан, Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 шілдедегі «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңының 68-бабы 12-тармағының талаптарына байланысты әкімшілік жауаптылықтан жалтарады.

Жою жөніндегі ұсынымдар:

Қазақстан Республикасының Өнеркәсіп және құрылыс министрлігіне Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 шілдедегі «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңының 68-бабының 12-тармағына өзгерістер енгізу туралы ұсыныс жолдау және оның бірінші бөлігін мынадай редакцияда жазу:

«Құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіру үшін тапсырыс беруші құрылыс-монтаждау жұмыстарын өндіру жөніндегі қызметті бастағаны туралы мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауын жүзеге асыратын органдарға «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен хабарлауға міндетті».

2.Қазақстан Республикасының әкімшілік рәсімдік-процестік заңнамасының талаптарын, ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді қабылдау кезінде сақтамау жоспардан тыс тексерулерді негізсіз тағайындауға, кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылуына, сондай-ақ мемлекеттік бақылау және қадағалау шараларын тандап қолдануға жағдай жасайды.

Осылайша, мемлекеттік сәулет-құрылыс инспекциясы бөлімінің мемлекеттік қызметшілері ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді шығарар алдында Қазақстан Республикасының ӘРПК-нің 73-бабында көзделген тыңдау рәсімін міндетті түрде өткізуді қамтамасыз етпейді. Бұл ретте әкімшілік актілерде тыңдаудың өткізілмеу себептері көрсетілмейді, бұл шешімдер қабылдау кезінде тиісті құқықтық талдау мен ішкі бақылаудың жоқтығын көрсетеді.

Бұдан басқа, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың бірыңғай ішкі тетіктерінің және рәсімдік талаптардың сақталуын бақылаудың болмауы тексерулер тағайындау туралы заңсыз актілердің шығарылуына, сондай-ақ заңдылықты бұзушылықтарды жою туралы нұсқамалардың шығарылуына алып келеді, олар кейіннен соттармен жойылады.

Аталған жағдайлар лауазымды тұлғалардың дискрециялық өкілеттіктерін теріс пайдалануына, әкімшілік рәсімдердің объективтілік, әділдік және заңдылық қағидаттарының бұзылуына алғышарттар жасайды.

Жою жөніндегі ұсынымдар:

Жоспардан тыс тексерулерді тағайындау және әкімшілік актілерді қабылдау кезінде лауазымды тұлғалардың Қазақстан Республикасының ӘРПК талаптарын сақтауына бақылауды күшейту, сондай-ақ әкімшілік рәсімдерді бұзғаны үшін тәртіптік жауапкершілікті көздеу.

3.Іс жүзінде бақылау және қадағалау субъектісі орналасқан (тіркелген) жерінде болмаған, пошта корреспонденциясын алмаған немесе электрондық поштасының өзекті мекенжайын ұсынбаған жағдайлар кездеседі. Аталған мән-жайлар мемлекеттік бақылау рәсімдерін созбалаңға салу тәуекелін туындатады

және тексеру субъектісін тиісінше хабардар етуге қатысты даулы жағдайларға әкелуі мүмкін.

Хабарлау тетігінің тиімділігін арттыру және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту мақсатында тапсырыс хатпен немесе электрондық пошта арқылы жіберілетін хабарламамен қатар мемлекеттік ақпараттық жүйелерде көрсетілген бақылау және қадағалау субъектісінің абоненттік нөміріне SMS-хабарлама сервисі арқылы жіберілген хабарламаны тиісті хабарлау тәсілі ретінде тану орынды деп есептеледі.

Жою жөніндегі ұсыным:

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігіне бақылау және қадағалау субъектілерін хабардар ету тәсілдерін кеңейту, жоспардан тыс тексеру жүргізудің басталғаны туралы тиісті хабарлау тәсілдерінің тізбесіне SMS-хабарламаны енгізу бөлігінде Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныс жолдау.

Барлық тәуекелдер бойынша ұсынымдар

Талданатын кезеңде жүргізілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Басқарма қызметкерлері тарапынан сыбайлас жемқорлық фактілерін, олардың әрекеттеріне қатысты шағымдарды және мүдделер қақтығысын анықтаған жоқ.

ГАСК басқармасының қызметі туралы ақпарат ресми интернет-ресурста, сондай-ақ Instagram әлеуметтік желісінде орналастырылады.

Ұсынымдар:

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жол бермеу мақсатында тұрақты негізде:

1. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының профилактикасын насихаттау бойынша жұмыс жүргізу;
2. Басқарманың қызметін жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлыққа алғышарттар жасайтын заңнамадағы қайшылықтарды, олқылықтарды, коллизияларды жою тұрғысынан заңнамаға талдау жүргізу;
3. Басқарма ГАСК қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарын сақтауын қамтамасыз ету.

**«Ұлытау облысының
мемлекеттік сәулет-құрылыс
бақылауы басқармасы» ММ
басшысы**

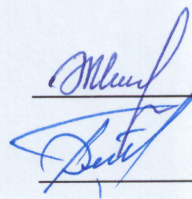

Т. Альменов

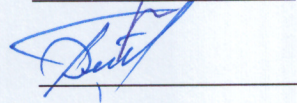
Жұмыс тобының басшысы: _____

Жұмыс тобы:

Ишанбаева Ж.А.

Тимофей Д.Ө.

Әлирахманова Г.А.
